

ALAN DURANT

PaLYaço BaLiğİ

Türkçesi
Rukiye Şahin

KELEBE

*Babam Cristopher Durant'a (1929-2016),
sonsuz sevgilerimle...*



“Babanı özledin, değil mi Sharkbait?”

Gill, *Kayıp Balık Nemo*

“Baba... Balık olmak nasıl bir şey?”

Bir süredir sormak istediğim bir soruydu bu. Babam hazır hareketsizken ve akvaryum da dinginken zamanı gelmişti. Önce irkildi babam, sonra da dönüp bana baktı. Küçük ağız yavaşça açılıp kapandı; sanki özenle vereceği cevabı düşünüyordu.

“Islak,” dedi sonunda.

“Pekii... eğlenceli mi? Yani mutlu musun?”

“Eğlence ve mutluluk mu? Hmm... Sanırım insanların çöpleriyle uğraşmaktan daha iyi.” Babam bir ara geri dönüşüm merkezinde çalışmıştı, balık olmadan önce tabii. “Burası çok hareketli ama!”

“Öyle mi? Ne yapıyorsun bütün gün?”

Omuz silkti; ama balıkların yapacağı cinsten.

“Tankın etrafında dolanırım, bazen papaz balıklarını kovalarım, yemek yerim, bazen de baloncuk yapıp patlatırım, deniz lalelerinin üzerine uzanırım, tankın etrafında dolanırım...”

“Onu zaten söyledin...”

Babam bozuldu.

“Söyledim mi? Bu aralar hafızam eskisi kadar iyi değil.”
“Çünkü sen bir balıksın baba!” diyip gülümsedim.
“Akvaryumdaki diğer muhteşem balıklarla bir arada olmak harika bir şey olsa gerek! Her sabah uyandı-
ğında vatozları görebiliyorsun.”

Vatozlar her zaman favorimizdi. Yüze doğru yüz-geçlerini çırpıp o garip düz kafalarını sanki okşama-
mız için yalvarır gibi öne doğru çıkarırlar, sonra da
ters dönerlerdi. Bazılarının kafası biraz pürüzlü olur-
du, bazılarının ise yapış yapış. Sırtlarında, sanki bir
müzik aleti çalıyormuşsunuz gibi parmaklarınızı do-
laştırabileceğiniz küçük tümsekler vardı.

“Hmm, vatozlar...” dedi babam ilgisiz bir şekilde.
“Onlar sadece şovmen. Vaktini onlarla heba etmek
istemezsin.”

“Ama baba!” Şok olmuşum. “Sen vatozları severdin.
Onlara ‘gün ışığı’ derdin. Onlarla konuşurdun hatta,
hatırlamıyor musun? Ağzından çıkan her kelimeyi an-
ladıklarını söyledin.”

“Evet doğru, o zamanlar balık değildim tabii. Artık
içeriden biriyim, değil mi? Hatta sana bir şey diyeyim
mi? Vatozlar, okyanustaki en aptal balık türü. Diğer
balıklar onlarla sürekli dalga geçiyor. Nasıl dalga
geçtiklerini bir bilsen...”

“Gerçekten mi? Ne diyorlar mesela?”

Babam bir süre düşündü.

“Zeki bir vatoza ne denir?”

“Bilmem, ne denir?”

“Dil balığı denir.”

Yüzümü ekşittim.

“Anlamadım.”

“Yani ortada zeki vatoz diye bir şey yok, var mı? Eğer zekiyse dil balığıdır, yassı balıkların başka bir türü işte. Anladın mı şimdi?”

“Haa,” dedim somurtarak. “Pek de komik değilmiş ama, sence komik mi?”

Babam sinirle homurdandı.

“Bu şakanın hakkını verebilmen için balık olman lazım. Balıkların çok özel bir espri anlayışları vardır.”

“Evet, anlayabiliyorum,” dedim.

Tankın etrafını hızlıca dolanıp yalnız olup olmadığımızı kontrol etti ve yüzgeçleriyle işaret edip ona yaklaşmamı istedi.

“Yanında hiç hamburger yok, değil mi?” diye fısıldadı.

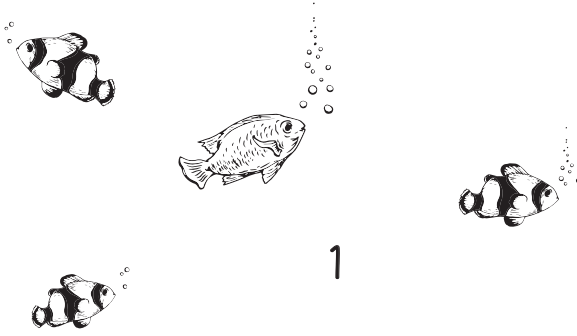
Kafamı hayır anlamında salladım.

İç geçirdi.

“Olsun, bir dahaki sefere.” Sonra esnedi. “Neyse, bak, şimdi gidip deniz lalelerinin üzerine uzanma vakti. Biliyor musun, orası çok güzel bir yer. Çok güzel! Sanki dünyanın en yumuşak tüylü halısının içine dalıyormuşsun gibi hissettiriyor. Bir ara denemelisin.”

Babam yalpalaya yalpalaya yüzerek uzaklaştı, sonra yine yalpalaya yalpaya geri döndü.

“Aslında düşündüm de,” dedi ciddi ve babacan bir ifadeyle, “dokunaçları zehirli, uzak dursan iyi olur. Bir de şey...” Söylemeye çekinmişti sanki. “Bir aileye bir balık yeter.”



Her şey böyle başladı.

Bir sabah, babam kahvaltısını yaparken annem de çay demliyordu. Bense okula gitmek için çoktan çıkmıştım evden. Babam durmadan şakalar yaparak etrafta dolanan biridir. Bu, onunla ilgili sevdiğim onlarca şeyden biri. Fakat bazen bu yönü annemi çıldırtırdı. Babam nefessiz kaldığında annemin onu ilk başta pek ciddiye almaması bu yüzdendi muhtemelen.

Babam; terayağının, ince bir tabaka halinde favori sosunun ve çilek reçelinin özenle sürüldüğü, kendi tabiriyle favori “uydurmasıyonu” olan tostundan bir ısırık almıştı ki bir anda öksürmeye başladı... Sonra soluk soluğa kaldı. Annem ilk başta, babamın şaka yaptığını düşündü. Fakat sonra, babam oturduğu yerde masaya devrilince annem bir şeylerin gerçekten de ters gittiğini anladı. Ambulans çağırdı ama babam çoktan hareketsiz kalmıştı; kalp atışı, nabızı ve

nefesi yoktu artık. Sağlık görevlileri ellerinden geleni yapmayı denediler fakat artık yapacak bir Şey kalmamıŐtı. Babam ağır bir kalp krizi geçirmiŐti.

ÖlmüŐtü işte. Artık yoktu. Ya da öyle görünüyordu...

Olanlara anlam veremiyordum. YaŐadığımız Şey gerçek gibi gelmiyordu. O sabah ben okula giderken babam yine her zamanki gibi espriler yapıp ŐapŐal surat ifadeleri takınarak saçma sapan sesler çıkarmıŐtı. Günün geri kalanını evde geçirmeyi iple çekiyordu. Sonra eve gelip bir baktım ki ölmüŐ. Bunun mantıklı bir tarafı var mıydı?

Ağlayamadım. En ufak bir Şey bile hissedemedim. Her Şey çok garipti: annemin hikırıklara boğulan solgun yüzü, eve girip çıkan bir sürü insan, bana sorulan sorular... İyi miydim? Kimseyle konuŐmak ister miydim? Tabii ki istiyordum; babamla konuŐmak istiyordum. Onun yine her zamanki gibi kendi yaptığı espriye gülerek içeri girmesini istiyordum. Her zaman yaptığı gibi bana göz kırpıp, "Yakaladım seni Dak," demesini istiyordum.

Cenaze merasiminin bir Őeyleri deęiŐtireceęini düşünmüŐtüm ama hiçbir Şey deęiŐmedi. Her Şey daha da gerçek dıŐı görünmeye başladı hatta. Daha önce hiç görmediğim bir adam, babam hakkında bir Őeyler söyledi: "Robert'in harika bir mizah anlayıŐı vardı," dedi, "Herkes onu çok özleyecek." Uzun bir süre, kimin hakkında konuŐtuęunu anlayamadım.

Kimse babama, "Robert" demezdi. Onun adı Bob'du ya da bazen Bobby ama hiçbir zaman Robert olmadı. Her şey çok yanlış görünüyordu.

Biraz sonra Şükür Korosu başladı, babamın sürekli tuhaf bir opera melodisiyle söylediği şarkı... Burada söyledikleri gibi monoton bir şekilde söylemezdi asla...

Sonra insanlar yanıma gelip tek tek elimi sıktı, yaşadığım şeyin çok elim bir tecrübe olduğunu ama benim cesur gözüktüğümü söylediler. Kendimi cesur falan hissetmiyordum. Hatta hâlâ hiçbir şey hissetmiyordum... Sanki etrafımda olan biten her şeyle aramda camdan bir bariyer vardı. Bu bariyer yalnızca bir kere kenara kaydı; o da törende babamı uğurlarken... Bir anda çok keskin bir acı hissettim; sanki o an kalbime bir şey saplanmıştı.

O gece annemle babamın odasına girip babamın en sevdiği kazaklardan birini aldım şifonyerden: Üzerinde sarı renkte gülen bir surat ve gri bir bulut vardı. Kazağı çekmeden çıkardım ve babamın o bildiğim kokusunu içime çektim. İnsanların DNA'larındaki bir sarmaldan kopyalanabildiği bilim kurgu filmlerinde olduğu gibi onu hayata döndürüp döndüremeyeceğimi düşünerek korkunç bir umutla, sımsıkı sarıldım battaniyeye. Sanki ona sarılıyormuşum gibi...

Ama babam bir daha geri gelmeyecekti. Odama girip saçlarımla oynamayacak ya da iyi geceler öpücüğü